

Logos

Organ för
Föreningen Logos i Österbotten rf
Årgång 8 • nr 3
September 2010

*Den befästa staden är öde,
en folktom plats,
övergiven som en öken.
När grenarna är torra
bryter man av dem,
och kvinnor kommer
och gör upp eld med dem.
Ty detta är ett folk utan förstånd.*

Jes 27:10–11

Jesus säger:
*Om någon förblir i mig
och jag i honom,
bär han rik frukt,
ty utan mig kan ni ingenting göra.
Om någon inte förblir i mig,
kastas han ut som en gren
och torkar bort,
och man samlar ihop sådana grenar
och kastar dem i elden,
och de bränns upp.*

Joh 15:5–6

- Ledare 2 ◦ Vad är den kristnes frihet? 3 ◦
- Enhet i tro och bekännelse 9 ◦ Andliga bluffläkare 15 ◦
- Böcker 16 ◦ Orientering i luthersk kyrkogeografi 17 ◦
- Notiser 18 ◦ Lutherpredikan 19 ◦
- Verksamhetsinformation 20 ◦

Inget annat än Kristi kors

Jag hade bestämt mig för, när jag var hos er, att inte veta av något annat än Jesus Kristus och honom som korsfäst.

Så skriver Paulus i 1 Kor 2:2. Orden har också blivit en ledstjärna för många kristna: kyrkor, församlingar, föreningar och enskilda.

Det är livsviktigt att hålla denna ledstjärna klar. Så vill vi också, med Guds hjälp, göra i denna tidning.

Varför då inleda med en sådan "hård" text som Jesajatexten på pärmen? Varför ta upp frågor om avgränsning mot falska läror och lärare?

De ord som står längre ner på pärmen är uttalade av Jesus, strax innan hans lidande började. Han talar om torra grenar, som ska kastas bort.

Frågan är om det någonsin har funnits så många torra grenar i det som till det yttre kallas Kristi kyrka som det gör idag. Vi kan inte tuga och låtsas som om det torra trädet är friskt. Vi kan inte falla in i kören: "Allt står väl till." För allt står inte väl till.

Det är många som predikar Jesus Kristus också i vår tid. I debatter ifrågasätts den som vill följa honom och hans ord, också när han är tvungen att säga nej, med att han går emot Jesu budskap om kärleken. De som gör så följer inte den korsfäste Kristus. De har en annan Kristus.

Samtidigt förmärks en allt större trötthet inför alla nej som uttalas. Vad tjänar det till?

Följden blir alltför ofta att man inte ens orkar söka sig till de ställen där man kan få näring för sin själ. Många har gett upp för att man inte får någon näring på de gamla invanda ställena.

Det är ödesdigert om Guds folk somnar in. Var kan man då hitta bot?

Några har funnit ett möjligt svar: man ordnar stora samlingar och konferenser, där man upplever gemenskapen tillsammans med andra kristna.

Om Kristi ord predikas rent och klart är detta gott och väl. Vi ska inte låta avund och missunningsamhet råda. Paulus har i Fil 3:18 ett viktigt ord angående sådant, och gentemot motståndare som söker strid och predikar av orena motiv:

Än sen? Kristus blir ändå på ett eller annat sätt predikad, för syns skull eller uppriktigt, och det är jag glad för.

Kärnan är här att Kristus blir rätt predikad. Gentemot dem som predikade ett annat evangelium, en annan Kristus, var Paulus hård som diamant. Han kunde inte fördrå dem en sekund, och inte räcka handen till gemenskap.

Det kunde inte kärlekens apostel Johannes heller. I sitt andra brev dömer han ut varje samverkan med falska lärare (2 Joh v 9–11).

Enligt hans undervisning kan en kristen inte nöja sig med att få "hemortsrätt" mitt bland de falska lärarna. Den falska läran måste drivas ut. Annars kommer den att genomsyra den förkunnelse som från början var god, och den trubbar av fåraörat så att det mister sin skärpa.

Därför måste varningarna för falsk lära och de praktiska förmaningarna till ett rätt kristet handlande gå hand i hand med undervisningen om den korsfäste Kristus.

Vi ska tänka efter, så att det inte är vi som drabbas av de domsord som Guds Ande uttalar genom profeten Jesaja.

OLA ÖSTERBACKA

Logos – organ för Föreningen Logos i Österbotten rf. Ansvarig utgivare: Botvid Lindström. Redaktör: Ola Österbacka. Redaktionsråd: Klas-Erik Isaksson, John Lasén, Ralf Sandberg och Roger Pettersson. ISSN 1459-3378.

Material och diskussionsinlägg sänds helst via e-post till ola@ofsystem.fi eller per post till Skolhusgatan 11 A 9, 65100 VASA.

Tidningen sänds till dem som stött Föreningen eller meddelat intresse. Gåvor för spridningen betalas till bankkonto 497028-241584 (Finland) och i Sverige till plusgirokonto 407 99 53-8.

Pärmbild och fotografier (om annat inte nämns): Ola Österbacka. Tryck: Korsholms Tryckeri Ab

Vad är den kristnes frihet?

Artikeln utgörs av ett föredrag som hölls av Ola Österbacka vid SLT:s (Suomen luterilainen tunnustuskirkko) sommandagar i Hangö den 16 juli 2010.

Föredraget var det första i en serie av tre, där de följande hölls av John Vieths (om missbruk av friheten) och Seth Erlandsson (frihet och frälsning enligt Gamla testamentet). Det sistnämnda föredraget finns publicerat i *Biblicum* nr 3/2010.

I Inledning

Ämnet som har bestämts för det här föredraget är omfattande. Det finns oerhört många aspekter som kan anläggas. Det här föredraget är uppbyggt med vetskapen om att det följer två andra föredrag som kompletterar helheten, och därför är det inte tänkt att det här föredraget ska vara uttömmande.

En liten skrift av Martin Luther kommer direkt i tankarna: *Om en kristen människas frihet*. Det var en av hans tidigaste skrifter, men ingalunda den minst viktiga, även om den är

liten. I den boken presenterar han två paradoxala teser:

1. *En kristen är en fri herre över allting och ingen underdånig.*
2. *En kristen är allas tjänare och var man underdånig.*

Nu kunde man kanske vänta sig att Luther i den här skriften skulle ta upp praktiska frågor, som en kristen är fri från, liknande dem som Paulus tar upp i 1 Kor 8 eller dem som behandlades på apostlamötet i Jerusalem (Ap 15). Men överraskande nog är skriften en undervisning om tron och gärningarna. Luther visar hur friheten grundar sig på evangeliet, och hur en kristen därmed är fri från krav på laggärningar, och sedan visar han hur evangeliet föder goda gärningar, till tjänst för nästan.

Galaterbrevet brukar kallas det stora frihetsbrevet, *magna charta*. Där presenteras vårt tema så här (5:1):

Till denna frihet har Kristus gjort oss fria.

Vilken är *denna* frihet?

I vardagligt språkbruk tänker vi på olika typer av frihet: frihet att resa, frihet att tänka och tala – det som brukar kallas yttrandefrihet – och frihet att utöva sin religion.

Friheten kan definieras "positivt", dvs. frihet till något, eller "negativt", dvs. frihet från något. Friheten att

resa och yttrandefriheten är tydligt exempel på positiv frihet.

Ibland brukar man diskutera vad religionsfrihet betyder: är det *frihet att utöva religion* eller *frihet från religion*, alltså möjlighet att undvika beröring med religion?

Ateisterna vill ofta påstå att det betyder att de inte ska behöva utsättas för religiös påverkan, medan religionsfrihet infördes i tiden för att ge möjlighet åt var och en att fritt utöva sin egen religion.

Många tänker att kristna är långt ifrån fria. Det finns en massa regler och påbud. Vad får man göra och vad får man inte göra?

Den här uppfattningen är kanske en följd av pietismens många syndakataloger. Man har ställt upp regler för vad som är synd: att dansa, att gå på teater, att spela dragspel osv. Men den beror också på att vi av naturen är präglade av *opinio legis*, vi är lagiskt sinnade.

I vår tid finns det en reaktion mot sådant, och det har igen lett till ett överslag: man menar att kristen frihet är frihet från alla slags bindningar och begränsningar. Man förespråkar frihet att leva som man själv vill.

Man vill ha frihet för homosexuella att ingå äktenskap. Man kräver att kvinnan ska få bestämma över inte bara sin kropp, utan också över det lilla barn som växer upp i hennes kropp, så att det kan tas bort – med andra ord mördas – om det skulle bli obekvämt för en själv att föda barnet. Man ska också ha rätt att råda över döden så att man får besluta själv när man ska dö.

Den som då menar att Bibeln har annorlunda syn på saken blir stämpad som trångsynt och bunden av gamla fördomar. Här har uppstått en alldeles felaktig bild av vad kristen frihet är.

Professor Siegbert Becker citerar i ett föredrag Charles Kingsley som sagt: "Det finns två slag av frihet: friheten att *göra vad man vill* och friheten att *göra det man bör*."

Becker säger att man ännu inte har förstått den kristna friheten fullt ut

om man skiljer skarpt mellan dessa båda. Det är först när båda dessa sammanfaller, så att man *vill* göra det man *bör*, som man har uppnått fullkomlig frihet.

Det vill inte den gamla människan, som är fördärvad av synd. Men den nya människan vill göra det som Gud vill. Det är evangeliet som åstadkommer det. Eftersom vi har kvar vår gamla människa måste vi också samtidigt konstatera, att vi uppnår den friheten fullkomligt först när vårt kött har lagts i graven så att det inte mera strider mot den nya människan.

Vi ska nu med Bibeln i hand se hur evangeliet åstadkommer verklig frihet. Den andra sidan, hur vi undviker att missbruka friheten i vårt liv, kommer sedan att behandlas i morgon.

2 Frihet från syndens konsekvenser

2.1 Galaterbrevets exempel

Jag har valt att börja vårt studium i Galaterbrevet. Det är det mest polemiska av Paulus' brev. Det avviker från hans andra brev genom att det inte börjar med tacksägelse, utan han går direkt till förebråelser efter de vanliga inledningsfraserna (Gal 1:6-7):

Jag är förvånad över att ni så hastigt avfaller från honom som har kallat er genom Kristi nåd och vänder er till ett annat evangelium, fast det inte finns något annat. Däremot är det några som skapar förvirring bland er och vill förvränga Kristi evangelium.

De som förvränger Kristi evangelium och skapar förvirring bland de kristna omtalar Paulus i andra kapitlet (2:4) som falska bröder, som har smugit sig in

för att spionera på den frihet vi har i Kristus Jesus och göra oss till slavar.

Dessa falska bröder brukar man kalla judaister, som ville tvinga de judiska lagarna också på hednakristna.

Att vara slav är per definition en typisk ofrihet. Då åger man inte sin

tid, man har ingen egendom, man avsluter inte själv vad man ska göra. Att tillhöra Kristus är motsatsen till det, alltså att vara fri.

Låt oss se närmare på vilken slavtjänst Paulus syftar på i det här fallet.

Redan i 2:3 nämns ett ord som är mycket centralt i diskussionen: omskärelse.

Men inte ens min följeslagare Titus som är grek, blev tvingad att låta omskära sig.

I 5:2-3 kommer ett förtydligande:

Se, jag Paulus säger er att om ni låter omskära er, kommer Kristus inte att vara till någon hjälp för er. Jag försäkrar er än en gång: var och en som låter omskära sig är skyldig att hålla hela lagen.

Och i 6:3:

Ty de som låter omskära sig kan inte ens själva hålla lagen, men de vill att ni skall låta omskära er, för att de skall kunna skryta med att ni är omskurna.

2.2 Omskärelsen i det gamla förbundet

Eftersom omskärelsen är ett viktigt exempel på friheten och trälldomen under lagen ska vi se lite djupare på bakgrunden i det gamla förbundet, som Gud först slöt med Abraham. Vi läser om det i 1 Mos 17:10-14, där Gud säger:

"Du skall hålla mitt förbund, du och dina efterkommande från släkte till släkte. Och detta är det förbund mellan mig och dig och dina efterkommande som ni skall hålla: Alla av manligt kön hos er skall omskäras. Ni skall skära bort er förhud som tecken på förbundet mellan mig och er. Släkte efter släkte skall ni omskära alla av manligt kön bland er när de är åtta dagar gamla, både den som är född i huset och den som köpts för pengar från något främmande folk och som inte är din ättling. Den som är född i ditt hus och den som du köpt för pengar skall omskäras. Mitt förbund skall vara på ert kött som ett evigt förbund. Men en oomskuren av manligt kön, en som inte fått förhuden bortskuren, han skall utrotas från sitt folk. Han har brutit mitt förbund."

Omskärelsen gäller alltså för alla män och pojkar från åtta dagars ålder, både dem som hör till familjen och för tjänstefolk som bor i huset. Det var belagt med dödsstraff att inte följa den regeln.

För judar som blev kristna var det här inget problem. Problemet uppkom när hedningar blev kristna. De var ju inte omskurna! Och enligt det vi läste skulle alla omskäras, och det skulle vara ett evigt förbund. Det var alltså inte så underligt att det framkom krav på att hedningar som blev omvända till kristendomen skulle omskäras.

Nu motsätter sig Paulus omskärelsen med motiveringen att Kristus inte kommer att vara till någon hjälp om de låter omskära sig. Han förknippar dessutom omskärelsen med skryt. Det handlar inte främst om att i verkligheten fullkomligt uppfylla Mose lag, utan om att kunna skryta över att man gör det. Men Paulus inskräper att följderna blir att man måste uppfylla hela lagen, varje bokstav (3:10):

Men alla som håller sig till laggärningar är under förbannelse. Det står skrivet: Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skrivet i lagens bok och gör därefter.

Väljer man att låta omskära sig, eller kräver av hednakristna att de måste omskäras, så har man ställt sig under lagen och är då förpliktad att hålla allt, varje bokstav. Gör man inte efter lagen i allt är man under förbannelse.

Här har vi nu det slaveri som Paulus bekämpar! Det är lagrättfärdighetens slaveri, strävan att med egna gärningar uppfylla Guds krav på rättfärdighet. De som kräver omskärelse vill göra de kristna till slavar. Då ska Mose lag följas till punkt och pricka. Och det är just det som bl.a. fariseerna har försökt göra. Ändå säger Jesus

deborah7.blogg.se

om deras rättfärdighet (Matt 5:20):

Jag säger er att om er rättfärdighet inte går långt utöver de skriftlärdas och fariseernas, skall ni inte komma in i himmelriket.

2.3 Frihet från lagen

Lagens väg till himlen är stängd för människor. Därför måste Jesus öppna en annan väg (3:11–13):

Att ingen förklaras rättfärdig inför Gud genom lagen är uppenbart, eftersom den rättfärdige skall leva av tro. Men lagen säger inte "av tro", utan den som håller dessa bud skall leva genom dem. Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe.

Lagens förbannelse är en synonym till slaveri under lagen. Den som åberopar lagen måste hålla allt. Han kan aldrig vara helt säker på att ha gjort allt vad lagen kräver. Han har ingen visshet om att det han presterar verkligen håller måttet. Och håller det inte måttet är han dömd till helvetet. Alltså vilar förbannelsen över honom.

Men Kristus friköpte oss: han gjorde oss fria från lagens krav att hålla varje bokstav. Han höll nämligen själv allt, i minsta detalj. Han kom inte för att *upphäva* lagen eller profeterna (Matt 5:17), utan för att *fullborda*. Allt skulle ske, alla krav enligt varje bokstav i lagen skulle utföras. Det skötte Kristus om när han

- levde ett liv utan synd, helt enligt lagens krav,
- led det straff som var utmätt för överträdelse av lagen, nämligen dödsstraffet.

Punkt b) uttrycker lagens förbannelse. Det var en förbannelse att bli korsfäst, att hängas upp på trä (5 Mos 21:23):

Om det på någon vilar en synd som förtjänar döden och man avrättar honom och hänger upp honom på trä, så skall den döda kroppen inte lämnas kvar på träet över natten. Du skall

begrava den samma dag, ty en Guds förbannelse är den som har blivit upphängd.

Nu har alltså vår Frälsare skött om att lagens alla paragrafer blivit uppfyllda. Det som vi borde ha gjort, det gjorde han. Det som han har gjort har betydelse för alla människor, för han gjorde det för alla. Jag nöjer mig med att citera två ställen. Först 2 Kor 5:19:

Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv.

Aposteln Johannes ger oss ett bevis för samma sak (1 Joh 2:2):

Han [Jesus Kristus] är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens.

Nu handlar det alltså inte endast om Abrahams barn efter köttet, utan alla människor välsignas av denna handling, precis som Gud hade lovat Abraham (1 Mos 12:3):

I dig skall alla släkter på jorden bli välsignade.

Nu ska ingen enda människa vara slav under lagen, eftersom lagen har nått sitt slutmål i Kristus. Frihetsbrevet har utfärdats: du människa, som i dig är en syndare, du är fri och benådad av Gud! Grunden är inte att du har uppfyllt lagens alla krav, utan grunden är att *Jesus Kristus har uppfyllt dem i ditt ställe*.

Därmed har vi frihet när det gäller de yttre bestämmelserna. Vill någon låta omskära sig, så var så god! Därför lät Paulus också omskära Timoteus av hänsyn till judarna (Apg 16:3), men inte av hänsyn till judaisterna som krävde omskärelse.

Att Paulus är så hård mot dem som kräver att hednakristna måste omskäras beror alltså på att den handlingen skulle föra dem tillbaka under lagen. Det leder till att de måste utföra allt, eftersom de då inte vill låta det räcka med det som Jesus har gjort, utan skryta med sitt eget. Därmed är de tillbaka under lagens slaveri.

Den naturliga människan har en lagisk böjelse att tänka att vi själva måste medverka på något sätt till vår frälsning – *opinio legis*. Den här böjelsen är vår viljas trålbundenhet.

Vår vilja är inte fri, utan av naturen är vi fiendliga mot Gud. Följden blir att vi vill finna egna vägar till Gud. Varje annan religion än kristendomen försöker på något sätt bygga sin egen

väg till himlen. Om man väljer att definiera religion som en människas sökande efter Gud måste man säga att varje religion försöker skaffa sig egna meriter inför Gud.

Kristendomen är helt unik: den talar om att Gud har kommit till oss och ger oss den rättfärdighet som han kräver av nåd, utan våra egna gärningar. Det är först hos Kristus som vi blir fria. Han säger ju (Joh 8:31–32):

Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria.

2.4 Frihet från döden

Den viktigaste följden av denna frihet är att vi är fria från döden. Jesus säger (Joh 11:25–26) till dem som sörjer Lasarus:

Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och var och en som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.

Det här är ju fullständigt paradoxalt! Nu står Jesus inför en grav, där det finns en troende människa som varit död i fyra dagar, och så talar han om att den som tror på honom aldrig ska dö! Men Jesus tänker på en djupare betydelse av liv och död, och det ska han strax demonstrera när han uppväcker Lasarus.

Man kan tala om liv i tre bemärkelser: det *kroppsliga livet*, som vi föds till i den naturliga födelsen, det *andliga livet*, som börjar i pånyttfödelsen, och det *eviga livet*. Jesus avser här det eviga livet, som börjar när en människa föds på nytt och som aldrig upphör ens när kroppen dör.

Vi kan säga, att livet är det samma som att åtnjuta Guds välsignelser: kroppsligt, andligt och evigt. Då blir döden motsatsen: att vara skild från dessa välsignelser. När kroppen dör, skils vi från de jordiska, timliga välsignelserna som Gud har gett oss. Från början av vårt jordeliv är vi andligen döda, vi har ingen gemenskap med Gud. Om vi förblir i det tillståndet kommer vi att förbli skilda från Gud i evighet.

På grund av att vi är syndare har vi en naturlig fruktan för döden. Döden är syndens lön. Därför blir den aldrig

vår vän. Det är alltid smärtsamt att skiljas från våra nära som dör.

Men den som lever i gemenskap med Jesus ska inte behöva frukta för den eviga döden. Under medeltiden målade man hemska bilder i en del kyrkor, med djävlar som torterade de osaliga i helvetets eld. Det här gjorde att människorna skrämdes att lyda de kyrkliga herrarna. Men det var ingen frihet från döden, eftersom möjligheten att undkomma helvetet var förknippad med olika gärningar som människorna skulle göra.

När Jesus befriar oss från döden är det genom vissheten att han har gått i döden för att vi skulle få leva. I honom har vi den rättfärdighet som vi personligen iklätts i vårt dop, och som är en garant för att den som bavarar den dräkten genom tron ska få stå utan fruktan inför domaren på den yttersta dagen och lyssna till de härliga orden: *"Kom till mig, ni välsignade."*

Det är därför som många kristna ger sina avlidna den här hälsningen vid graven:

*I Kristus det hopp är oss givet
att döden är porten till livet.*

Det eviga livet börjar redan här, genom tron på Jesus, men det fullkomliga livet får vi vänta på. Vi måste först befrias från vår dödliga kropp, och när vi dör kroppsligt är det bara en nödvändig åtgärd för att vi ska få leva med Jesus i fullkomningen.

3 Frihet från slavtjänst

3.1 Från syndens slavar till rättfärdighetens slavar

I Kristus är vi också befriade från syndens och lagens makt och herravälde över oss. Det här är en så omfattande följd att den får ett skilt avsnitt.

I Rom 6:11–14 läser vi:

Så skall också ni se på er själva: ni är döda från synden och lever för Gud i Kristus Jesus. Synden skall därför inte härska i er dödliga kropp, så att ni lyder dess begär. Ställ inte era lemmar i syndens tjänst, som vapen åt orättfärdigheten, utan ställ er själva i Guds tjänst. Ni som var döda men nu lever, ställ era lemmar i Guds tjänst som vapen åt rättfärdigheten. Synden skall inte vara herre över er, ty ni står inte under lagen utan under nåden.

"Ni som var döda men nu lever" uttrycker denna sanning, att vi som förr var döda i andligt avseende nu hör Kristus till, och har därmed del av hans liv. Det här har konsekvenser i en kristens liv. Nu är vi inte slavar under synden, så att vi måste följa den, utan Jesu tjänare. Det kan rentav uttryckas så här ett par verser längre fram (v18):

Nu är ni slavar under rättfärdigheten, sedan ni har befriats från synden.

Vad är det för idé – att bara byta herre, men fortsätta att vara slav? Då är vi väl inte fria!

Jo, här använder Paulus slavtjänsten under synden, men den är något helt annat. Att vara rättfärdighetens slavar är verklig frihet. Det innebär nämligen att vi genom den nya människan, som vi fått i den nya födelsen, nu har fått en vilja som *vill det som Gud vill*.

Här är vi tillbaka vid uttrycket *att göra det vi bör*. Vi gör det som Gud vill. Genom den nya födelsen har vi fått en vilja att göra just det som Gud vill. Då har vi nått den fullkomliga friheten.

Paulus har strax innan undervisat om grunden till att vi har bytt härs-kare (Rom 6:3–6):

Vet ni inte att vi alla som har blivit döpta till Kristus Jesus har blivit döpta till hans död? Vi är alltså genom dopet till döden begravda med honom, för att också vi skall leva det nya livet, liksom Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet. Ty är vi förenade med honom genom en död som hans, skall vi också vara förenade med honom genom en uppståndelse som hans. Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med Kristus, för att syndens kropp skall berövas sin makt, så att vi inte längre är slavar under synden.

Genom dopet har vi blivit förenade med Kristus. Det har skett så konkret att vi när vi döptes fördes till hans kors. Där spikades vi, vårt kött, på korset tillsammans med honom, och dog vi från synden. När han begravdes lades också vår gamla människa i graven. När han uppstod, föddes en ny människa i oss, en ny människa som bara vill tjäna honom.

I det sjunde kapitlet undervisar Paulus om hur äktenskapet binder

makarna tills döden skiljer dem åt. När en av dem dör är den andra fri från den lag som band dem samman. Sedan fortsätter han (7:4–6):

Så har också ni, mina bröder, genom Kristi kropp blivit dödade från lagen, så att ni tillhör en annan, honom som har uppstått från de döda, för att vi skall bära frukt åt Gud. Ty så länge vi behärskades av vår onda natur, var de syndiga begär som väcktes till liv genom lagen verksamma i våra lemmar, så att vi bar frukt åt döden. Men nu är vi lösta från lagen, eftersom vi har dött bort från det som höll oss fångna. Så står vi i Andens nya tjänst och inte i bokstavens gamla tjänst.

Andens nya tjänst är en tjänst som förverkligar Guds vilja i fullkomlig frihet. Bokstavens gamla tjänst är trälldomen under lagen.

Ändå är det så att vår gamla människa inte helt är borta. Vi får ännu dras med köttet, och det är en kamp som tar slut först när kroppen dör. Efter det här tar Paulus upp den ständigt pågående kampen mellan det onda i köttet och den nya människan.

3.2 Kampen mot återfall till lagträlldom

Till kampen mellan den gamla och den nya människan hör att vi anfäktas av lagen. Omskärelsen utgjorde under apostolisk tid en särskild risk att återfalla i trälldomen under lagen. Omskärelse är för en kristen en fri sak, men om någon *kräver* omskärelse blir den en lagträlldom.

Hos oss ser kampen kanske annorlunda ut. Någon är slav under alkoholen, en annan under spelbegäret, och en tredje kämpar för att bli fri från begäret efter tobak.

Paulus säger att vi inte ska låta något få makt över oss, men vi blir inte fria genom att fokusera på enskilda synder som binder. Det är Synden med stort S som binder oss och som evangeliet löser oss från.

I morgon är missbruken av den kristna friheten i fokus, men här har vi skäl att påminna om apostelns varning att låta oss föras bort från

friheten och åter bli slavar under lagträldomen. Det här kommer särskilt starkt fram i Kolosserbrevets andra kapitel (2:8):

Se till att ingen rövar bort er med sin tomma och bedrägliga filosofi, byggd på mänskliga traditioner och stadgar och inte på Kristus.

På samma sätt som Galaterbrevet är också Kolosserbrevet en kampskrift mot judaisterna, som man brukar kalla dem som hävdade att GT:s bestämmelser ännu gällde. Kolosserbrevet kämpar också mot *gnosticismen*, den filosofi som nedvärderade det kroppsliga och påstod sig ha en högre andlig insikt (grek. gnåsis).

Paulus varnar för den gnostiska filosofin, som är byggd på mänskliga traditioner och stadgar och inte på Kristus. Jag vill anföra hela motiveringen, eftersom den är ytterst viktig (v 9–15):

Ty i honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt, och i honom är ni uppfyllda, han som är huvudet över alla makter och väldigheter. I honom blev också ni omskurda, inte med människohand, utan med Kristi omskärelse, då ni avkläddes er syndiga natur och begravades med honom genom dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som har uppväckt honom från de döda. Ni som var döda på grund av era överträdelser och er oomskurda natur, också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser och strukit ut det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss. Det har han tagit bort genom att spika fast det på korset. Han har klätt av väldena och makterna och förevisat dem offentligt, när han på korset triumferade över dem.

Betoningen av hur gudomens fullhet bor i det kroppsliga är en direkt

kritik av gnostikerna, som nedvärderade det kroppsliga. Och denna samma fullhet är vi kristna uppfyllda av.

Vi ser hur Paulus också här anknyter till dopet och gör där en direkt parallell till omskärelsen.

Omskärelsen på köttet hörde det gamla förbundet till, men Kristi omskärelse är en omskärelse i Anden, nämligen det heliga dopet. I det har vi allt, och det gamla har ingenting mer att säga till om. Alla krav som lagen vittnar mot oss med har spikats fast på korset. Völdena och makterna, alltså det som hör lagträldomen till, har klätts av och förevisats i sin nakenhets skam.

Kristna har ingen orsak att ställa sig under kravet på omskärelse. Dopet är ju det nya förbundets omskärelse, och det har skett på ett andligt sätt, inte på köttet. Inget mer ska läggas till, där har vi del av Kristi fullhet.

I fortsättningen kommer sedan en tydlig hänvisning till de övriga ceremoniallagarna, som vi kommer att få höra mera om i morgon när GT är i fokus (Kol 2:16–17):

Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller ifråga om högtid eller nymånad eller sabbat. Allt detta är bara en skugga av det som skulle komma, men verkligheten själv är Kristus.

Paulus nämner särskilt två element i den gammaltestamentliga ceremoniallagen: bestämmelserna om ren och oren mat samt föreskrifterna om högtider.

I Gal 4:9–11 säger han på liknande sätt:

Men nu, då ni känner Gud, ja, än mer, har blivit kända av Gud, hur kan ni då vända tillbaka till dessa svaga och ynkliga människostadgar som ni på nytt vill bli slavar under? Ni iakttar noga dagar och månader och särskilda tider och år. Jag är rädd att jag har ansträngt mig förgäves bland er.

Också lite senare har vi klara besked i samma riktning (Kol 2:20–22):

Om ni med Kristus har dött bort från världens stadgar, varför uppför ni er

då som om ni levde i världen och böjer er under dessa bud: "Det skall du inte röra, det skall du inte smaka, det skall du inte ta på". Och detta gäller sådant som är bestämt att användas och förbrukas, efter människors bud och läror.

"Världens stadgar" är en sammanfattning av ceremoniallagen med dess föreskrifter om rening och mat. De hörde till de gammaltestamentliga föreskrifterna, som var en skugga av Kristus. Men när verkligheten själv, Kristus, har kommit, ska vi inte mera följa skuggan. Jesus förklarade enligt Mark 7 all mat för ren, när han kritiserade judarnas lagträldom.

Också vi löper samma risk att återfalla i lagträldom. Jag vill här ta ett exempel på hur vi så lätt drabbas av en legalistisk kristendomssyn och har svårt att se evangeliets frihet.

3.3 Ett exempel: sabbat och söndag

"Låt ingen döma er ... ifråga om högtid eller nymånad eller sabbat." Det är på grund av ord som detta som Martin Luther skriver så här i sin förklaring till det tredje budet, om vilodagen:

Vi skall frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord, utan håller det heligt, gärna hör och lär det.

Med tanke på de stränga bestämmelserna om sabbaten i GT skulle någon annan kanske ha formulerat sig så här: "Vi skall frukta och älska Gud, så att vi inte gör något arbete på söndagen utan är stilla som lagen kräver."

Att kristna började fira gudstjänst på söndagen är en följd av den kristna friheten från det gammaltestamentliga påbudet om sabbatsfirning. Söndagen var Herrens dag. Det var den dag när Jesus uppstod ur graven. Då samlades de kristna tidigt på morgonen, innan de gick till sina arbeten, för att fira uppståndelsen med gudstjänst.

Judarna hade privilegiet att få vara lediga från sina arbeten på sabbaten. Men de första hednakristna var alla slags människor, ofta slavar som inte kunde förvänta sig någon veckolöshet. Då kunde man uppmärksamma Herrens dag bara vid en morgongudstjänst innan arbetet började.

Under de första århundradena fortfor en viss parallell firning av både

sabbat och söndag, och det var först på 300-talet som kejsar Konstantin pålyste att man i officiella sammanhang skulle vara ledig på söndagen.

Efter hand började ett inflytande från den judiska sabbatstraditionen att göra sig gällande under medeltiden och det blev en lagisk syn på söndagsfirningen. Trots att reformatorerna återförde synen på söndagen till apostlarnas har denna lagiska syn levt kvar, särskilt i kretsar som påverkats av pietismen.

Paulus slår fast med kraft, att firning av sabbat eller söndag med yttre former hör till de mänskliga ordningarna. Om vi gör ett yttre hållande av sådana stadgar till villkor för att vara kristna har vi åter hamnat under lagen. Som kristna är vi fria från människostadgar. Samtidigt är vi ändå fria att sätta upp yttre regler och leva efter dem, bara vi inte låter dem vara domare eller regera över tron.

Vi ska låta Hebreerbrevet belysa frågan om vilodagen ur evangeliets perspektiv. I Hebr 4:9–10 läser vi:

Alltså finns det en sabbatsvila kvar för Guds folk. Den som har kommit in i hans vila får vila sig från sina gärningar, liksom Gud vilade från sina.

I tredje kapitlets slut och i det fjärde kapitlet varnar Hebreerbrevets författare för att förhärda sig och väcka Guds vrede, så som Israels barn väckte hans vrede när de frestade Gud i öknen. De var på väg mot *vilan*, dvs. det utlovade landet, Kanaan. Men på grund av sin otro fick de som hade lämnat Egypten i vuxen ålder inte komma in i vilan, utom de som hade trott på Guds löften.

Vilan betyder här fred med grannfolken, att få så och skörda och leva i trygghet.

Vilan sätts i direkt samband med den sjunde dagen i skapelsen, då Gud vilade från alla sina verk. Långt efter händelserna i öknen hänvisar David till händelserna i öknen (Ps 95) och förmanar att lyssna till Guds röst och inte förhärda sitt hjärta, medan det heter "i dag".

Därför säger Hebreerbrevets författare att det ännu finns en annan dag, en annan sabbatsvila som ligger framför. Den vilan är himlen, det som Kanaans land bara var en skugga av. Och den vilan får vi komma in i tack

vare Jesu ställföreträdande verk för oss.

Det här ger oss ett annat perspektiv på sabbaten. Sabbaten är en förebild för den vila i Kristus, som vi redan nu får njuta av i tron. Vi får vila oss från våra gärningar, precis som Gud vilade på den sjunde dagen efter att han hade skapat allt.

Men den är också en förebild för den slutliga vilan, där allt vad som förknippas med den jordiska tillvaron är slut: svett och möda, tårar, sjukdom, lidande och död.

Det finns ett viktigt samband mellan trons vila och vilan i himlen. Det är att vi redan får en försmak av himlens vila i andlig mening.

Trons frukter, som Paulus räknar upp i Gal 5:22–23, är en försmak av den härlighet som kommer att uppenbaras i himlen: *kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning*. Här på jorden förgiftas dessa frukter av det onda köttet, som vi ska korsfästa, men i himlen är de fullkomliga, eftersom allt som hör köttet till är borta.

När vi samlas för att fira gudstjänst, när vi firar Herrens heliga nattvard och får äta hans kropp och dricka hans blod till våra synders förlåtelse, när vi samtalar om trons ting och ber med varandra, då firar vi sabbat.

Det här är inte bundet till någon särskild tid eller plats. Det här är nämligen inget som kräver våra insatser, utan det är sådant som Gud ger oss av nåd.

Det är inte heller så att Gud lägger på oss krav på att avstå från att göra vissa slags arbeten på söndagen. Sådant är människobud.

Det betyder inte, att vi inte ska vara tacksamma över att vårt samhälle har gett oss möjlighet att vara lediga på söndagen för att få tillfälle att fira gudstjänst. Vi kan också vara oroliga för att denna fina ordning alltmer håller på att slås sönder, till stor skada särskilt för familjelivet, och göra insatser i samhället för att motarbeta sönderfallet.

4 Summering

Den gamla människan är bunden av *opinio legis*, trålbundenheten under lagen. Den gör att vi har en tendens

att lägga allt under lagen så att det blir en tråltjänst.

Den gamla människan kan aldrig bli fri. Lagen kan inte göra oss fria. Vi kan göra oss fria från en bestämd synd, men vi kan inte bli fria från Synden som finns i vår onda natur.

Genom omvändelsen, den nya födelsen, får vi ett nytt hjärta med lust att göra det som Gud vill. Då är vi fria till ett liv i Guds gemenskap, och har en vilja som är fri att tjäna. Det är evangeliet som ger oss den verkliga friheten, friheten från krav och fruktan.

Syftet med den kristnes frihet är att vi ska få vara med i vilan – vilan i tron här mitt i kampen mellan köttet och anden, och slutligen den eviga vilan i himlen.

Men det här syftet är inte själviskt. Den vila och frihet vi åtnjuter vill Gud ska föras vidare till våra medmänniskor. Därför heter det i Galaterbrevet (5:13):

Ni är kallade till frihet, bröder. Använd bara inte friheten så att den onda naturen får något tillfälle, utan tjäna varandra i kärlek.

Här är den andra sidan av den kristna friheten: att vi inte blir ett hinder för vår nästa, utan att vårt liv i stället blir ett vittnesbörd om den evangeliska friheten i Kristus.

Må det bli så att vi alla stunder, genom allt det vi gör får leva i den frihet som Kristus har frigjort oss till.

OLA ÖSTERBACKA

Jag vet och är i Herren Jesus övertygad om att ingenting är orent i sig självt, men för den som betraktar något som orent, för honom är det orent. Om din broder blir oroad genom den mat du äter, så lever du inte längre i kärleken. Bli inte genom din mat orsak till att den går förlorad som Kristus har lidit döden för. (Rom 14:14–15)

Enhet i tro och bekännelse

Kyrko- och nattvardsgemenskap i biblisk och kyrkohistorisk belysning.

Artikeln är en bearbetning av ett föredrag som hölls av Halvar Sandell vid Logos sommarfest 25.7.2010 i Terjärv. Bearbetningen har gjorts av talaren.

Inledning

En ny realitet träder in då genom Kristi verk den väsentliga gudstjänsten inte längre är knuten till Jerusalems tempel. Detta är det som Kristus själv förebådade t.ex. i samtalet med den samaritiska kvinnan (Joh 4:21).

Då kristendomen utbreddes genom apostlarnas predikan är Kyrkan inte längre knuten till Jerusalem och de judekristna. Hela den samlade skaran kristna över världen betraktas i NT som gudsfolket, det egentliga Israel såsom Paulus framställer det i Romarbrevet. NT talar om Kyrkan som helhet med uttrycken "*alla församlingar*", "*alla de heligas församlingar*" (minst 10 belägg i NT).

En solidaritet mellan församlingar som befinner sig på lång geografisk distans finner vi även genom den insamling som S:t Paulus verkställer för församlingen i Jerusalem (1 Kor 16:1; 2 Kor 8:5).

Samma sätt att se alla församlingarna som Kyrkan finner vi i de två följande generationerna hos de apostoliska fäderna Ignatius (30–107) och Polykarpus (69–155).

Av urkyrkans sätt att hantera saken såsom den återspeglas i NT, eller om vi hellre – vilket vi skall göra – ser NT och apostlarnas instruktioner som normativa, finner vi att församlingarna (*ekklesiai*) är det samlande begreppet. Det är inte ett överstående begrepp *Kyrka* med församlingar som underavdelningar.

Då det sedan gäller det som är bestämmande och grundläggande för en församling, så gäller det att en kristen församling skall underordna sig det apostoliska Ordet, hon skall lyda, göra och handla såsom man gör i alla de heligas församlingar, om hon vill räknas som kristen församling. *Den lokala församlingen är det första handlande subjektet* i den yttre kristna Kyrkan. Det är entydigt den bild vi får av NT.

Särskilt utbildade hierarkiska strukturer hör till en senare tid. Biskopssäten låg också långt senare tätt i Medelhavsområdet. Stora administrativa helheter med biskopar över stora områden, som vi senare fick här i Nordeuropa, är en senare utveckling, som delvis sannolikt kan för-

klaras av missionsområde och glest befolkade områden.

I förhållande till allmän kyrklig tradition är detta i den västliga kyrkan en säregen modell, som vi haft i Norden, att biskoparna inte är kyrkoherdar utan bara ordförande i kyrkligt konsistorium eller domkapitel.

Fornkyrkan

är här i vårt sammanhang en viktig referenspunkt. Ordet fornkyrka, hur skall det förstås?

I det följande är det använt som en allmän beteckning. Det är fråga om kyrkans tid från tiden efter apostlarna främst de fyra första århundradena. I sammanhanget beaktas också i någon mån även tillämpningarna av den kristna bekännelsen under därpå följande sekler.

Vi kan komma ihåg att den kristna kyrkan blev av staten gynnad religion under Konstantin den store fr.o.m. ediktet 313, alltså det fjärde århundradet. Vid denna tid omfattade de kristna på inget sätt majoriteten av imperiets invånare.

Även om den kristna kyrkans yttre fysiska existens var tryggad var den ändå på många sätt som alltid utsatt för många farliga fiender. Den fornkyrkliga perioden sträcker sig i den definition, som här användes, en bit in i den konstantinska eran.

Kyrkohistoria

kan förstås som en skildring av hur Bibeln tolkats, förstås och tillämpats i olika tider. I en sådan mening kan det ha sitt intresse att veta hur man tänkte och gjorde i bestämda generationer länge före vår tid.

I all synnerhet blir detta av intresse då man upptäcker att Skriften, som i sig själv är klar och tydlig, fått en klar tillämpning under en viss tid av kyrkans historia. Då blir det angeläget att se hur detta har förverkligats, vilka följder detta har fått, och om vi där kan hämta någon hjälp för att i vårt sammanhang gestalta det Den Helige Ande lär alla kristna i den heliga Skrift.

En talrik åhörarskara tog del av grundliga föredrag i Terjärv. På bilden sjunger Syskonkören.

De tänkesätt och handlingsmönster som på biblisk grund framkommit och utbildats utifrån apostlarnas ord i fornkyrklig tid har i stora drag på något sätt tillämpats ända fram till sönderfallet i pluralism i upplysningstiden.

Då det gäller läran om kyrkan, medlemskapet i församlingen och sakramenten refererar de lutherska bekännelseskriterierna från 1500-talet ofta till fornkyrkan och den tillämpning apostlarnas ord hade haft då. I denna allmänna mening skall vi betrakta vårt ämne. Vår infallsvinkel är i första hand allmänkyrklig (i ordets rätta mening: katolsk): hur sådant som alltid skall gälla i Kyrkan tillämpades under fornkyrkans tid.

Den främsta källan för synpunkterna här är *Werner Elerts* (1885–1954) bok som finns både på tyska och på engelska: *Abendmahl und Kirchengemeinschaft in der alten Kirche, hauptsächlich des Ostens* (1954); *Eucharist and Church Fellowship in the First Four Centuries* (1966).

Enheten är att ha Guds ords uppfattning

I vår Herre Jesu Kristi namn uppmanar jag er, bröder, att alla vara eniga i det ni säger och inte låta stridigheter förekomma bland er, utan vara fullkomligt enade i samma uppfattning och samma mening. (1 Kor 1:10)

Enheten är inte att alla är eniga utan att man noggrant definierar vad man skall vara enig om. Det finns så mycket orätt lära om enheten som gör att Sanningen från Kristus inte får bestämma och styra. Denna enhet åstadkoms inte genom demokrati och omröstningar utan genom att församlingen som handlande subjekt lyder Kristus och apostlarnas befallningar, för där har vi det som föder och skapar det som i egentlig mening kan kallas Kyrka.

Enheten är delaktigheten i det som Gud har sagt och instiftat – detta är den kristna gemenskapen.

Gemenskap är inte det vi kan skapa utan delaktighet i det som Gud har gett.

Därför, mina älskade, fly bort från

avgudadyrkan. Jag talar till er som till förståndiga människor. Bedöm själva vad jag säger. Välsignelsens bägare som vi välsignar, är den inte gemenskap med Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte gemenskap med Kristi kropp? Eftersom det är ett bröd, är vi som är många en kropp, ty alla får vi vår del av detta enda bröd.

Se på det jordiska Israel. Har inte de som äter av offren del i altaret?

1 Korintierbrevet 10:16–17 tecknar utgångspunkten för vårt ämne.

Koinōnía – är ordet för Kyrkans gemenskap. Här nedan en snabb skiss genom det ett lexikon ger på engelska:

1. *association, communion, fellowship, close relationship* Acts 2:42; Rom 15:26; 1 Cor 1:9; 2 Cor 6:14; 13:13; Gal 2:9; Phil 1:5; 2:1; 1 John 1:3, 6f.
2. *generosity, fellow feeling* 2 Cor 9:13; Hebr 13:16; Phil 2:1.
3. *sign of fellowship, gift* Rom 15:26 and 1 Cor 10:16.
4. *participation, sharing* 2 Cor 8:4; Phil 3:10; Philemon 6; 1 Cor 1:9; 10:16; 2 Cor 13:13 (Bible Works 8)

Ett huvudsakligt ord för det som vi på svenska återger med *gemenskap* är i grundtexten alltså *koinōnía*, (gemenskap, delaktighet, förening syftande på att man i en bestämd relation delar något tillsammans).

Att märka är att det i vårt sammanhang är ett sakralt ord. Därför skall vi söka betydelsen genom dess användning i NT.

Det är inte fråga om det som människor skapar genom sitt frivilliga engagemang. Så uppfattas det ofta. *Friedrich Schleiermacher* (1768–1834), en teolog som präglade mycket i tänkandet om Kyrka och tro, har just den definitionen på kyrklig gemenskap.

Kyrklig aktivitet för gemenskap och enhet?

Kan då enhetssträvanden leda till en rätt gemenskap?

Genom Dopet och Tron är vi kallade att söka en rätt gemenskap på Ordets grund – det står klart, eftersom det är fråga om att hålla fast vid Kristi Ord och att ta sig i akt för allihanda villfarelse. Då sådan strävan möts bör den rimligen kunna leda till gemenskap för två parter som söker

detta samma. Detta är en äkta ekumenisk och av Ordets självt anbefalld linje.

Att mänskligt bara tala sig samman utan förpliktelse av samma Ord, jämte funnen och insedd gemenskap på detta Ords grund, leder till ekumenikens avart: ekumenism.

Mycket av det som går under namn av ekumenik idag syftar inte ens till gemenskap i samma tro och lära utan endast till att finna tankeräckor som närmar sig varandra och nöja sig med det. Så upprättas naturligtvis inte gemenskap och rätt delaktighet i biblisk mening.

De heligas gemenskap

I den apostoliska trosbekännelsen bekänner vi de heligas gemenskap eller de heligas samfund. Detta återgår på NT:s begrepp gemenskap. I den apostoliska trosbekännelsen kommer detta efter uttrycket "en helig allmänlig kyrka" dvs såhär:

"en helig allmänlig/katolsk kyrka, de heligas gemenskap/samfund"

Spontant uppfattas det andra uttrycket om gemenskap som en apposition (efterställd bestämning) till det som sägs om Kyrkan. Men det finns all anledning att se "de heligas gemenskap/samfund" som ett självständigt uttryck och hävdande.

Hur är detta alltså att förstå?

Luther påpekar att det senare uttrycket inte från början har funnits i den latinska formen av den apostoliska trosbekännelsen och han resonerar om vad detta kan betyda.

I Stora Katekesen utlägger han detta med att det ändå mest syftar på delaktigheten i det heliga. Från detta kommer vi vidare till att det inte bara gäller de troendes delaktighet i det heliga utan även det som delaktigheten gäller: själva de konsekrerade/välsignade elementen.

Hur har den sanna gemenskapen och enheten bevarats och var har den bevarats?

I fallets värld skall vi räkna med att det är trångt för sanningen, att den kommer under ett kors, att vägen är smal och att stridigheterna, splittringarna, partierna och sekterna är många.

Sanningen från Guds Ord är här i

det mänskliga perspektivet som en ö i en ocean av lögn. Därför:

Var inte rädd, du lilla hjord, ty er Fader har beslutat att ge er riket. (Luk 12:32)

Jesus talar om den smala vägen just då han talar om den stora splittringen i det andliga, de många stora falska profeterna.

Gå in genom den trånga porten. Ty den port är vid, och den väg är bred som leder till fördärvet, och det är många som går fram på den. Och den port är trång, och den väg är smal som leder till livet, och det är få som finner den. Akta er för de falska profeterna, som kommer till er klädda som får men i sitt inre är roovlystna vargar. (Matt 7:13–15)

Där den sanna Kyrkan finns kommer den att utsättas för listiga och svåra angrepp. Den falska kyrkan är alltid närvarande, och den församling som inte ser upp för den kommer att drabbas av den. Den kommer att ta makt hos dem som inte är vakande och prövande.

Jag har inte tvekat att predika för er hela Guds vilja och plan. Ge akt på er själva och på hela den hjord som den helige Ande har satt er som ledare över, till att vara herdar i Guds församling som han har köpt med sitt eget blod. Jag vet att när jag har lämnat er, skall roovlystna vargar komma in bland er, och de skall inte skona hjorden. Ja, ur er egen krets skall män träda fram och förvränga sanningen för att dra lärjungarna över på sin sida. Håll er därför vakna. (Apg 20:27–31)

Från oss har de utgått, men de hörde aldrig till oss. (1 Joh 2:19)

Farliga myter om kyrklig enhet och gemenskap

- A. Den stora och etablerade och äldsta kyrkan (institutionen) är den rätta kyrkan. – *Inget kriterium!*
- B. Kyrkan var en fullständig enhet åtminstone i väst tills de egotripade och självsvåldiga reformatorerna förstörde den kyrkliga enheten. *Grundfalskt!*

C. De som tar initiativ till nybildning av gudstjänstgemenskap har a priori fel. *Total feluppfattning!*

Den rätta katolska kyrkan har inte alltid varit störst, vackrast och äldst om man tänker på tillgångar och yttre anspråk.

Stora och gamla kyrkoprovinser kunde uteslutas från gemenskap med de andra. Victor, Roms biskop (189–198) uteslöt alla församlingar i provinsen Asien och närmaste områden. Här ingick Efesus. Tänk på den hyllning av den heliga enheten i tron som uttrycks i Efesierbrevet.

Hippolytus (170–236), en känd och stor kristen författare, kom i konflikt med de samtida biskoparna i Rom och ledde själv en grupp som stod i opposition till Rom.

Under den donatistiska striden under 300-talet och framöver kom den donatistiska kyrkan att regionalt på många håll bli större än den katolska kyrkan. Hälften av biskoparna i Nordafrika fanns hos donatisterna, vilka, fastän de var villfarande, kunde ses för det yttre ögat som den egentliga kyrkan.

Antiokia, som var den stad där de kristna först började kallas kristna

(Apg 11:26), är ett berömt biskopssäte, ett av patriarkaten. Dock skall alla kyrkoromantiker tänka på hur många av dessa patriarker i fornkylig tid som har blivit fördömda. Det sjätte allmänna konciliet (680–681) fördömde läran hos fem tidigare och avlidna patriarker. Den då levande Makarios av Antiokia blev avsatt. Honorius I (påve i Rom 625–638) fördömdes vid samma möte.

Kyrkan hade under 100-talet dragit fasta och klara gränser kring gemenskapen i det heliga. Idag kan många tycka att Kyrkornas Världsråds grunddevis "Jesus är Herre" räcker för kristen gemenskap.

Låt oss vara tydliga i förhållande till 1 Kor 12:3 där detta uttryck återfinns som den specifika kristna beaktelsen – det gäller betydelsen och meningen, inte bara att man kan rabbla upp stavelserna, och inte sällan, som det lätt brukar vara i så fall, ge orden en annan mening än Bibeln ger.

Tidigt måste man i Kyrkan värja sig mot Marcion (85–160) som förkastade GT. Valentinus (kättare nämnd av kyrkofader Irenäus), som från 140 ett tag utan att avvisas uppträdde som fri lärare i kyrkan i Rom, var

De sju koncilierna

Dessa sju gammalkyrkliga koncilier riktar fördömanden mot sådana som innehaft höga ämbeten i den kyrkliga hierarkin. En omständighet som ofta förbises idag, då man inbillar sig att en biskopstitel i sig är en garant för en kristen identitet.

1. Konciliet i Nicea år 325 behandlade Kristi gudom och riktade sig mot Arius läror. Arius, tillhörig kyrkan i Alexandria, var synnerligen inflytelserik och vann anhängare överallt.
2. Konciliet i Konstantinopel 381 behandlade Andens gudom och fördömde Makedonius I d. 362, biskop i Konstantinopel, blev bortdriven 360.
3. Konciliet i Efesus 431 behandlade Kristi gudom med aspekten om Maria som "gudaföderska" – och fördömde Nestorius (d. 451, patriark av

Konstantinopel), som förkastade denna sanning.

4. Konciliet i Chalcedon 451 behandlade Kristi två naturer – förkastade Eutyches (d. 456) läror. Eutyches var arkimandrit i ett kloster intill Konstantinopel. Efter detta avsöndrades koptiska och orientaliska kyrkor från den övriga kristenheten.
5. Konciliet i Konstantinopel 553 behandlade Kristi enda person och fördömde bl.a. biskop Theodorus av Mopsuestia, d. 428/429.
6. Konciliet i Konstantinopel 680–681 behandlade Kristi två viljor och fördömde påven Honorius I, d. 638.
7. Konciliet i Nicea 787 (om bildyrkan). Vissa västliga teologer under medeltiden och sedan senare en del lutherska fäder distanserade sig från detta koncilium.

”I fornkyrkan eller i den lutherska reformationens tid skulle det ha varit otänkbart att upprätthålla en selektiv gemenskap med biskopar, så att man endast punktuellt och då vissa betingelser i tiden och rummet inträdde kunde förverkliga gemenskap.”

ett stort problem. Montanismen var stark under 100- och 200-talen och detta krävde ställningstaganden av Kyrkan.

Strax efter den apostoliska tiden var Ignatius, enligt traditionen en av aposteln Johannes personliga lärjungar, biskop i Antiokia. Han förmanar i brev de kristna att stadigt hålla sig till biskopen och inte låta sig bedras av irrlärare.

Förutsättningen är dock där att biskopen håller sig stadigt och fast till apostlarnas lära. I annat fall skulle precis allt gått väldigt illa, då ärkekättaren Paulus av Samosata åren 260–268 beträdde patriarkatet. Detta ärade patriarkat var under decennier besatt av kättare.

I detta läge blir frågan för de kristna: Var och med vem skall vi ha gemenskap?

Visst, med biskopen och en församling. Men ingenting här får bli det absoluta. Det apostoliska Ordet är överordnat. Och tanken att lyda biskopen bygger endast på det att han är förpliktad av apostlarnas ord. En avvikelse upphäver den annars självklara legitimiteten.

Lärare med falska anspråk har alltid anfäktat den kristna Kyrkan. NT talar om falska apostlar, falska lärare och falska bröder (2 Kor 11:13, 26; Gal 2:4; 2 Petr 2:1).

Didache (kap. 11), en skrift från urkristen tid, varnar för sådana som uppträder som profeter, kallar sig apostlar och framträder i Herrens namn. Dessa måste provas!

Förvirringen i vår tid måste bero på att denna funktion har ignorerats.

En osanning som ofta förs fram är att det gemensamma nattvardsbordet först i modern tid har blivit brutet i

följd av så många sekter. Med detta förhåller det sig så att t.ex. ett dokument *Codex Theodosianus* från 428 visar att ett stort antal kristna samfund som i stora drag bekände den kristna läran – de grova kätterska sekterna borträknade – inte hade inbördes kyrkogemenskap.

Bland de 25 stycken berömda till namnet kristna från mitten av 200-talet, som lyftes fram i v. Harnacks framställning, är hälften heretiker.

Forskningen angående fornkyrkan bedömer det också så att den gnostiska litteraturen överträffade den genuint kristna i omfång, och detsamma gällde enligt bedömning även den montanistiska, dvs att den var större i omfång. Tänk sedan vad detta konkret i tiden kan innebära ifråga om resurser, gudstjänstens prakt mm.

Gemenskapen – praxis

Den apostoliska instruktion som vi först nämnde från 1 Kor 1:10 förutsätter en samstämmighet i tänkesätt och lära på ett sätt som vi i den kulturtradition som betingar oss har svårt att acceptera.

Som nämnts hör den pluralistiska kyrkan, som accepterat faktum, till tiden efter upplysningen, även om frön till en sådan utveckling kan iaktas redan tidigare i humanismen.

Till en del har denna pluralism, som enligt nutida tankemodell skall gälla i den kristna församlingen, kommit från den anglosaxiska världen. *”Think and let think.”*

Vi kan tänka på den anglikanska kyrkans 39 artiklar, i vilka sägs – inte som i evangelisk-luthersk kristendom: Skriften allena, *sola Scriptura*, utan att Skriften är tillräcklig; *satis*. Den nämnda tesen blir vilseledande, då den tolkas så att Skriften väl i sig är tillräcklig, men att även andra grunder och auktoriteter kan komma ifråga.

Kontingenstänkande

Småningom har vi blivit vana att på lärans område tänka så att det vi hävdar är en möjlig, men inte nödvändig sanning, som alla bör iaktta. Vi kan kalla detta *kontingenstänkande* – möjlig sanning, men inte nödvändig eller förpliktande.

Detta tänkesätt har på ett ödesdigert sätt slagit igenom även bland

s.k. bekännelsetrogn i våra nordiska folkkyrkor. Detta ser vi i hur man har försökt att hantera situationen efter det att kvinnliga präster har införts. I mycket har detta fungerat enligt kontingenstänkandets linjer. Man har värdjat endast till det egna samvetet:

”Jag kan inte för mitt samvetes skull fungera i gudstjänsten tillsammans med kvinnliga präster. Men andra kan och får inte endast i religionsfrihetens namn utan även i den kristna kyrkans namn. Och kyrkan får ha två läror i denna fråga bara jag inte personligen behöver bli delaktig. Förvillelsen som sådan måste inte avskaffas från Kyrkan.”

På detta sätt har en humanistisk tvångströja dragits över själva sanningbegreppet.

Ingen hörsamhet mot villfarande biskopar

Den kristna kyrkan åter utgår från den Heliga Skrifts klara undervisning. Enligt fornkyrkans undervisning med nedslag t.ex. hos S:t Augustinus får de kristna inte visa hörsamhet mot biskopar, som framför något i strid med eller handlar i strid med det heliga Evangeliet lär.

Detta fastställer de lutherska bekännelseskriterierna (CA XXVIII). De kristna får alltså inte begära heliga handlingar av sådana biskopar. Vi måste erkänna historiska fakta.

I fornkyrkan eller i den lutherska reformationens tid skulle det ha varit otänkbart att upprätthålla en selektiv gemenskap med biskopar, så att man endast punktuellt och då vissa betingelser i tiden och rummet inträdde kunde förverkliga gemenskap. Kyrkan – då vi ser på reformationstiden, fornkyrkan, NT – säger nej till sådana lösningar.

Vi skall hela tiden ha klart för oss att vi har att göra med sådana saker, som är Guds och inte våra.

Därför har vi inte rätt att se på dessa frågor som på något sätt av omständigheterna betingade eller ta allt som det möjligas konst, utan vi måste studera Guds Ord och sedan hålla fast vid det vi mottar där utan sidoblickar.

Vi har inte rätt att kalkylera eller ändra något pga vår mänskliga svaghet, därför att något som Guds Ord förutsätter ter sig helt omöjligt.

Vi kan här lära av hur man i fornkyrkan tillämpade Guds Ords lära i det konkreta kyrkliga livet.

Fornkyrklig praxis

Den kyrkliga gemenskapen i församlingen hörde till de viktigaste och mest avgörande frågorna. Till detta förhöll man sig inte mekaniskt såsom i allmänhet är fallet i de nordeuropeiska folkkyrkorna av idag.

Då en kristen på resa ankom till en främmande ort, begärde man ett anbefallningsbrev (jfr *systatik ä epistol ä* 2 Kor 3:1), i detta fall ett fridsbrev, ett slags kyrkopass, mer än en kort rekommendation. Var det fråga om en biskop eller presbyter förutsattes samförstånd vid förhör om vad denne bekände. Detta förhållande borde få oss att stanna upp och fråga oss om vi rätt tillämpar den heliga Skrifts lära om gemenskap i församlingen.

Någon allmän kristligt klingade schablon, någon odefinierad andlighet betraktas i nutiden som på allt sätt tillräcklig, och så rustad kan man alltid gå till altaret för att motta sakramentet, fastän man i själva verket är anhängare av en främmande religion eller sekt. I praktiken frågas ju inte efter någonting. Det är bara att gå fram.

Den nu gällande kyrkolagen (1994) har här skrivits och formats helt i strid med den heliga Skrift och fornkyrklig tradition. Våra lutherska bekännelse-skrifter förutsätter rätt beredelse och anmälan till nattvarden, samt hänvisar på denna punkt till fornkyrkan. I CA XXIV läser vi:

Krysostomus säger, att prästen varje dag står vid altaret och inbjuder somliga till sakramentet och avvisar andra. (SKB 72)

Vi har förlorat fornkyrkans dynamiska grepp och frågar inte allvarligt efter grunderna för församlingsgemenskapen. En allvarlig utredning av bekännelseståndpunkt var förutsättningen för gemenskapen.

Nu skulle det uppfattas som ett allvarligt etikettbrott och som en oförskämdhet om någon skulle ifrågasätta gemenskapen med hänvisning till någon bestämd biskop, person eller

församling. Ändå skall lydningen för Guds Ord gälla i Kyrkan.

Splittringar och konflikter har varit ett faktum från första början i Kyrkans historia.

Då vi läser t.ex. i Efesierbrevet om en tro, ett dop, en kropp får vi en mycket enhetlig bild. Vi måste emellertid inse att vi här har att göra med en trosbekännelse, inte med en empirisk beskrivning över rådande förhållanden.

Vi måste förstå S:t Paulus kamp mot falska apostlar och predikanter. Han utfärdade anateman (fördömande avvisande) mot dem och förutsatte att de heligas församlingar gjorde detsamma. Kyrkans enhet var detsamma som övertygelsen om samma lära.

Lärostridernas positiva följder

Vi skall vara tacksamma över de lärostrider, som har förts under fornkyrkans dagar, för genom dem har en rätt kyrklig lärotradition kommit oss till del. Striderna har inte sällan varit hårda och kommer alltid att vara det allt emellanåt, där Kyrkan ännu lever.

Luther påminner om arianernas tid då det fanns endast fem renlärliga biskopar, vilka även utsattes för förföljelse.

Bilden föreställer Athanasius, patriark av Alexandria, vid kyrkomötet i Nicea år 325, där han anförde striden mot Arius.

Då vi tänker på striderna och uppgörelserna under arianernas tidevarv, ger det en mycket dystert bild av förhållandena i vår egen tid. Vi skall minnas att arianerna talade mycket vördnadsfullt om Jesus av Nasaret, och det skulle aldrig normalt sett ha förfallit till sådana skändande omdömen om Jesus som vi har fått höra av t.ex. Myllykoski, Kylliäinen eller Riekkinen.

Det är uppenbart att Athanasius' (298–373, han som bekämpade Arius) lära om Kristus inte är en hjärtesak för folkkyrkans biskopar. Hur skulle de annars, utan fruktan för Guds dom, våga stå i sakral gemenskap med teologer som saknar denna lära, eller t.o.m. talar på ett förnedrande vis om vår käre Herre Jesus Kristus.

Av frågan om kvinnliga präster har det ofta gjorts ett besynnerligt alibi att vara obekymrad om andra frågor. S.k. bekännelseetrogna präst-kandidater har varit noggranna med att inga damer prästvigs tillsammans med dem, men då detta grundkriterium är uppfyllt har de varit redo att godkänna snart sagt vad som helst.

För att ta ett exempel som finns tolv år bakåt i tiden kan vi tänka på att förutvarande ärkebiskopen i Sverige stod vid altaret då den finske ärkebiskopen Jukka Paarma år 1998 vigdes till tjänsten. Han gav sitt bifall till att man i Uppsala domkyrka arrangerade den homoerotiska utställningen *Ecce Homo*, i vilken Jesus framställdes på ett blasfemiskt och hädande sätt. Han ville inte dogmatiskt, med åtföljande avvisande av det falska, hävda och bekänna en enda av de grundläggande kristologiska satserna.

Gemenskapens väsen

Medlemskap i någon församling och församlingarnas gemenskap sinsemellan var i fornkyrkan en mycket allvarlig sak, som avgjordes från fall till fall.

Vi skall minnas att en sådan momentan eller selektiv gemenskap som man/vi tillämpar ifråga om gemenskap är en sektersk uppfattning om kyrkolärens grunder.

Elert säger då han klarlägger grunderna för enhet i fornkyrkan såsom sin slutsats: "Antingen fanns det en fullkomlig kyrklig enhet, eller så fanns

den inte alls." (Elert 136) "Nattvardsgemenskap förutsätter lärogemenskap." (Elert 141)

Särskilt i öster förstod man det grekiska uttrycket *koinanía* som vi har i 1 Kor 10:16 som detsamma som delaktighet i sakramenten, delaktighet av det heliga. Det motsvarande latinska *communio* har vi i trosbekännelsens "de heligas gemenskap".

Och när Jakob, Kefas och Johannes, som ansågs vara pelarna förstod vilken nåd jag hade fått, räckte de mig och Barnabas handen som tecken på gemenskap. (Gal 2:9a)

Så argumenterade aposteln själv angående sitt medlemskap i kyrkan. Gemenskap i församlingen var nattvardsgemenskap. De som var skyldiga till uppenbar synd och inte gjorde bättring måste församlingen avvisa från den heliga måltiden. "Driv ut ifrån er den som är ond!" (1 Kor 5:13) ekar det från nattvardsbrevet (1 Kor).

Vi skall minnas att detta ord uttryckligen är ett citat från Gamla testamentet (5 Mos 13:5; 22:21). Detta kan vara viktigt att påpeka, eftersom man ofta försöker stöda en mekanisk villkorslös folkkyrkogemenskap med bilden av gudsfolket i Gamla förbundet.

Ytterligare på tal om GT: I centrum stod då Jerusalems tempel, dess gudstjänster och offer. Mycket noggrant och i detalj är det förklarat hur allt skulle avhandlas. Vi vet vad som hände för Arons söner, då de försökte föra fram främmande eld till Herrens altare.

För oss finns något som motsvarar Jerusalems tempel och dess offer – inte kyrkan som institution – utan Golgata händelser, Jesu offers eviga giltighet.

Vi har att söka den kraft och frälsning som kommer av detta försörningsoffer från det riktiga altaret. Av denna anledning är vår fråga:

Hur kan vi i vår krets få ett riktigt altare, där detta en gång för alla framburna eviga offer reellt möter oss i ett rent ord och ett rätt sakrament?

Vi måste beakta att Nya testamentet anser en läromässig villfarelse

Den som anser sin lära, tro och bekännelse vara sann, rätt och säker, den kan inte stå i samma stall tillsammans med andra som driver falsk lära, eller låter sådan finnas. Den kan inte heller skänka djävulen och hans anhang goda ord. En lärare som tiger stilla då irrlära framförs och ändå vill vara en rätt lärare, han är värre än en offentlig svärmare och gör med sitt hyckleri större skada än en kättare och är inte värd något förtroende, han är en varg och räv, en legoknekt och bukens tjänare ... som är färdig att med förakt överge läran, ordet, tron, sakramenten, församlingarna och skolorna.

Luther, kort före sin död (W 2 17, 1180).

som den värsta. Detta måste särskilt noteras i våra dagar då det allmänna är att man anser endast etiska felsteg vara synder, om nu ens dem heller alltid.

Om synder i läran tänkes ofta: "Du har en annan åsikt – inte är det en så allvarlig sak." Då S:t Paulus talar om sin ambition att ställa fram en ren jungfru inför Kristus (2 Kor 11:2), så är de omständigheter som kan omöjliggöra detta just förvillelser i läran.

Kätteriet söndrar gemenskapen (*koinanía*). Av denna anledning måste dess företrädare avlägsnas från Kyrkan, ifall de förblir i sin oriktiga undervisning. Om främlingar kom till församlingen och dessa gjorde anspråk på kristen tro, så var anspråket inte nog om inte läromässig samstämmighet infann sig. Saknades gemensam lärogrund förverkligades inte *koinanía*.

Den gamla kyrkans sista stora dogmatiker Johannes Damascenus (omkring 676–749) säger i Fjärde boken

om den Ortodoxa tron: "På allt sätt vill vi undvika irrlärarnas nattvard och inte heller vill vi ge den åt dem."

Ingen gemenskap i det heliga med irrlärare och schismatiker (Nulla communicatio in sacris cum haereticis et scismaticis) är och förblir det samstämmiga vittnesbördet från fornkyrkans och den gamla kyrkans goda lärares lära och praxis.

Vi skall minnas att fördömsedomarna, bannlysningarna, uttalade anateman och exkommunikationen från församlingarna tjänade kyrkans enhet i helig tro och bekännelse.

Troende människors fara i vår tid är inte att de direkt skulle instämna i det som en ökänd kättare säger, då han eller hon smädar den kristna tron, utan faran kommer då man dock står med i ett sammanhang, som tolererar det falska, där man tror att det sanna och det falska kan leva sida vid sida.

Denna mening, att det går bra att blanda andar, kan kallas heterodoxi i motsatts till ortodoxi.

Vi förstår att den heterodoxa meningen står i motsats till det Paulus sade i det vi inledningsvis diskuterade (1 Kor 1:10):

att alla vara eniga i det ni säger och inte låta stridigheter förekomma bland er, utan vara fullkomligt enade i samma uppfattning och samma mening.

Den som inte rätt talar om bannlysningarna och exkommunikation från församlingen har inte rätt att tala om kyrkans enhet i tro och sinnelag, för en sådan person för krig mot det medel, som Gud har nedlagt i församlingen för att bevara och försvara församlingens enhet.

Den som förkastar kyrkans rätt till exkommunikation, den måste man även anklaga för kärlekslöshet, eftersom varje rätt anatema, varje rätt exkommunikation utfärdas för att såsom Paulus säger: "anden skall bli frälst på Jesu Kristi dag" (1 Kor 5:5).

HALVAR SANDELL

Andliga bluffläkare

Artikeln är skriven av Hans Ahlskog och den har tidigare publicerats i Kyrkpressens bloggspalt.

I början av detta år skrevs det en hel del i dagstidningarna om s.k. "bluffläkare", d.v.s. människor som utövade läkaryrket utan tillräcklig behörighet eller kompetens.

En bluffläkare hade haft flera hundra patienter och det är svårt att föreställa sig vilken skada som denne hade kunnat ställa till med genom felställda diagnoser och felaktiga medicinerings.

Vem som helst förstår att den som skall handskas med människoliv måste vara kompetent. Så mycket står på spel i den branschen.

Så mycket om bluffläkare på det somatiska (kroppsliga) området. Att de överhuvudtaget existerar är illa nog, men det finns ett fenomen som är värre: andliga bluffläkare.

En andlig bluffläkare är inkompetent att handha vårdnaden om människosjäl. Inkompetensen behöver inte nödvändigtvis bestå i avsaknad av en akademisk examen i teologi. (Tvärtom kan avsaknaden av en sådan numera ses som en merit.)

Vari består då inkompetensen hos den andliga bluffläkaren?

Låt oss fråga Överläkaren själv. Denne Överläkare varnade vid ett tillfälle sina lärjungar för den tidens andliga bluffläkare, fariséerna (Matt 15) och kallade dem för blinda ledare.

På vilket sätt var de blinda? De förkunnade människoläror (v. 9) och ville inte tro på Jesus som själens enda rätta hälsa. Dessa ville nog leda människor till omvändelse, men när de väl hade fått en människa omvänd så gjorde de henne dubbelt värre än de själva (Matt 23:15).

Fariséerna ville pålägga människor en rad människobud och i iakttagandet av dessa skulle så den sanna fromheten bestå. Men de såg inte den enda rätta medicinen för syndiga

människor. De var inkompetenta trots att de satt på Moses stol.

Fariséerna kunde nog, åtminstone till en del, ställa den rätta diagnosen. De visste att den hop som inte känner lagen är förbannad (Joh 7:49). Men när det kom till medicinerings så gick det helt fel.

Hur är det med dagens bluffläkare? Kan de ställa diagnosen rätt? Ja, ibland, ibland inte. Låt oss plocka fram några huvudtyper av andliga bluffläkare.

► Världsförbättraren

kan inte ställa den rätta diagnosen. Han söker alltid det grundläggande problemet i det kroppsliga och inomvärldsliga trots att Jesus sade att vi i första hand skall frukta den som kan fördärva både kropp och själ i Gehenna. Ingen yttre rättvisa och fred i världen kan rädda människorna från helvetet.

► Herr Gungfly

kan i viss mån ställa den rätta diagnosen, men de kan inte ha någon större visshet om det rör sig om en sjukdom eller inte. Det varierar lite med tiden. Den åkomma som en dag definieras som en sjukdom kan nästa dag vara helt oproblematiske. Ett särdrag hos Herr Gungfly är att han är ytterst kritiskt inställd till Läkarboken.

► Självförbättraren

kan ofta ställa den rätta diagnosen, men missar i regel en hel del i medicinerings. Istället för att genast skriva ut den rätta medicinen rekommenderar han att patienten försöker bota sig själv först.

► Entusiasten

anser att vägen till tillfrisknande är viktigare än själva hälsan och han är så ivrig att berätta om sitt eget tillfrisknande att han ofta glömmer att skriva ut medicin åt sin patient.

Hur är det då om bluffläkare ges Hanställning i det andliga sjukhuset? Man behöver knappast säga att det är mycket allvarligt när sådant

sker. Och det sker. Ofta. Den skada dessa bluffläkare dagligen åsamkar dyrt återlösta själar kan ingen mänskliga begripa.

Därför är det av största vikt att de avslöjas, och om de inte vill sätta sig på skolbänken så bör de omedelbart avskedas. De skall inte ges utrymme att verka i detta sjukhus innan de har fått sin behörighet. De måste vidareutbildas så att de lär sig känna igen de andliga sjukdomar som härjar bland människorna. De måste lära sig ordinera rätt medicin.

drmcninja.com

Det kan inte vara så inom den Andliga sjukvården att den ene läkaren säger si och den andre så. Den ene ställer en diagnos, den andre ställer en annan och en tredje vill inte ställa någon diagnos alls. Här behöver expertisen vara enad.

Man behöver "säga detsamma" (grek. *homologeō*), d.v.s. bekännelsen skall vara den samma. Det kan inte vara så att den ene läkaren ordinerar medicinen Jesus Kristus, som för oss människor och för vår salighets skull har stigit ned från himmelen, och en annan ordinerar Söte-Jesus-medicinen med en försäkran om att patienten nog inte har något att bli frisk ifrån i alla fall.

Det kan inte vara så att den ene läkaren betraktar en patient som dödsjuk, medan en annan envist påstår att patienten är frisk som en nötkärna,

bara för att den senare läkaren är inkompetent och inte känner till några andra sjukdomar än social orättvisa, diskriminering och PI (*political incorrectness*).

Det kan inte heller vara så att den ene läkaren enligt Läkarboken ordinerar *ett enda dop till syndernas förlåtelse* (Nicaenum) medan en annan inte anser att medicinen dopet har någon sådan verkan mot syndens sjukdom, utan vill ordinera något annat istället, kanske *redlig bättring, ånger och bön*?

En gång skrev aposteln Paulus ett brev till sjukhuset i Korint, där man uppenbarligen hade problem med att läkarna hade lite varierande budskap. De uppmanades att vara eniga i sitt budskap och inte låta stridigheter förekomma bland dem, utan de skulle *vara fullkomligt enade i samma uppfattning och samma mening* (1 Kor 1:10).

Hur är det ställt på klinikerna i Finland idag? Kan man lita på den offentliga vården eller borde man söka sig till en privatklinik och i så fall vilken?

Inom den offentliga sektorn finns det helt tydligt en mängd bluffläkare och man har inte heller några behörighetskrav att tala om. Ena gången kan man stöta på en rätt god läkare, men vad är det som säger att han finns kvar nästa gång? Nästa gång kan det istället vara en som inte vill uttala någon diagnos av rädsla för att patienten skall bli ledsn. Eller en som ställer diagnosen "feber" när det egentligen felet var "cancer".

Ja, kan man längre lita på den offentliga vården? Säger läkarna där ett och detsamma? Ställer de den rätta diagnosen? Borde man istället gå till en privatklinik?

Men är de så mycket bättre alltid?

Ställer man inte också där ibland felaktiga diagnoser? Och hur är det med medicineringen? Är det alltid bara Jesus, själens hälsa, som ordineras där, eller är det inte lite egna ansträngningar också? Är inte sådant också bluffsjukvård? Javisst, det är det.

Men finns det privata kliniker där man är nogga med att inte släppa in bluffläkare, där man ställer den rätta diagnosen (Rom 3:9ff) och där man inte tvekar med medicineringen utan vet vilken medicin som passar för stackars människosjälur (Rom 3:21ff)?

Finns det kliniker där alla läkare (1 Petr 2:9) säger detsamma och delar ut den medicin som i tiden hjälpte dem från livet i mörkret? Läkare som inte är blinda utan som tydligt ser vägen till tillfrisknande för av synden sjuka människor?

Böcker

Ny barnsångbok

Mitt hjärta flödar över heter en nyutkommen barnsångbok innehållande drygt 50 sånger för barn i alla åldrar. Sångerna har till största delen översatts från Wisconsinsynodens material för barn "*Christ-Light*". För sammanställningen har Katarina Eliasson och Gunilla Hedkvist svarat. Boken innehåller också många fina illustrationer gjorda av Marianne Mortensen.

När man bläddrar i sångboken *Mitt hjärta flödar över* möter man ständigt nya sånger som man inte ens vetat att fanns. Våra vanligaste andliga barnsånger med svensk bakgrund saknas helt i boken, men istället har arbetsgruppen gjort ett berömvärt arbete med att översätta sånger från engelskan. Boken är därför ett viktigt komplement till befintliga sångböcker i olika andliga traditioner och eftersom boken innehåller ett rätt stort antal sånger så kan den till och med räcka till på egen hand utan att materialet blir långråkigt.

En stor behållning med boken är också att den riktar sig till mycket små barn. Texterna är lättförståeliga och vissa sånger innehåller instruk-

tioner för hur man kan ta med rörelser i sången, vilket torde tilltala barnen samt hjälpa dem att komma ihåg budskapet i sångerna.

Boken utstrålar en stor kreativitet och man märker att det har lagts ner mycket arbete för att få boken väl anpassad för målgruppen.

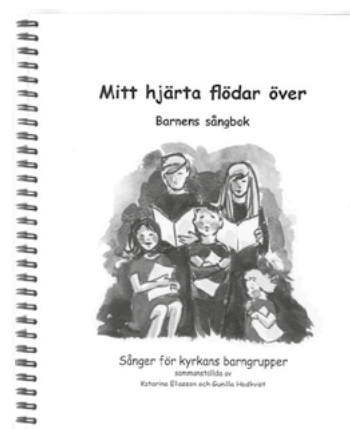
Melodierna är också väl lämpade för barn med stora variationer i tonläge. Uppslagen utstrålar rymlighet vilket gör såväl noter som text enkla att läsa.

Bland sångerna hittar man sånger om kända bibliska gestalter som Abraham, Samuel, Josef, Josua, Daniel och Lasarus. De flesta sångerna handlar ändå, som sig bör, om Frälsaren Jesus Kristus.

Sångboken avslutas med en sång om Guds barns eviga boning och den heter *Sången om himmelen*.

Texten är mycket vacker och frälsningsviss. Man skulle önska att alla barn och vuxna som använder sig av denna sångbok skulle av hjärtat kunna stämma in i det som här uttrycks:

*En fridfull plats jag vet
där alla människor bara ler.*

*Var finns den? Jo, i himmelen!
På den platsen är jag fri,
så frisk och glad som man kan bli.
Var finns den? Jo, i himmelen.
Himmelen, Jesus har åt mig berett!
Himmelen, av nåd han evigt liv mig gett!
Nu är jag ej rädd att dö, och det är bara
för att jag säkert kommer till himmelen!*

HANS AHLKOG

Mitt hjärta flödar över – Barnens sångbok
Sånger för kyrkans barngrupper sammanställda av
Katarina Eliasson och Gunilla Hedkvist.
Biblicum förlag 2010
ISBN 978-91-85604-15-9
Pris 125 SEK eller 15 € (från Logos förlag)

Finns det kliniker där alla läkare har den rätta medicinen *mot synd och orenhet* (Sak 13:1)? Är alla läkare fullt kompetenta att se var felet ligger, *att det från fotbladet upp till huvudet inte finns någonting helt, bara blåmärken, ärr och öppna sår, som inte är urkramade eller ombundna eller lindrade med olja* (Jes 1:6)?

Ja, de finns. Men de är ofta underbemannade, eftersom många rätt duktiga läkare fortfarande håller till

på de offentliga anstalterna. Detta trots att nästan ingen längre har tilltro till den vård som där ges.

Många patienter stannar hemma eftersom bluffläkarna har intalat dem att *allt står väl till* (Jer 8:11). Och friska behöver ju som bekant ingen läkare. Och när det så kommer en patient, så *tar man det lätt med att bota skadan*. "Det är väl inte så farligt", menar man.

Men det är farligt. Inget är helt på

oss. Från hjässan till fotbladet är allting fördärvat. Sök dig därför till den Store läkaren, Jesus Kristus.

Där man rätt delar lag och evangelium, evangelium om Jesu Kristi ställföreträdande död och uppståndelse, där är den tillförlitliga andliga sjukvården.

Genom hans sår blev det botat för oss (Jes 53:6).

HANS AHLKOG

Orientering i luthersk kyrkogeografi

Luthersk Litteratur-Mission (LLM)

En predikant krockar med sin bil under sin sjukdomstid. Vänner samlar in pengar till en ny bil. Mottagaren överlämnar pengarna att användas för spridning av kristen litteratur.

Så berättas på www.llm.nu om hur Luthersk Litteratur-Mission fick sin början. Den som donerade pengarna var *Signar Andersson* och mottagaren var *Martin Lundström*, som hade varit missionär i Kenya under 17 år.

Lundström bodde i ett hus i Vännäs tillsammans med sin hustru *Gunborg*. Nu är Luthergården i Vännäs (ca 30 km från Umeå) ett centrum där böcker och biblar lagras och expedieras.

Gunilla Staxäng arbetar några timmar i veckan som föreningens sekreterare och expeditör. Annars fungerar föreningen helt ideellt.

Efter Lundströms död fungerade riksdagsman *Tore Nilsson* som ordförande. Ordförande i dag är *Bengt Lunnergård*, distriktsläkare med hemvist i Taveljö.

Den bok som översatts och spridits på flest språk är *Rosenius' Dagbetraktelser*. Den finns på åtminstone 10 språk. Totalt har översättningar gjorts till mer än ett par dussin olika språk, och också andra organisationer hjälper till.

Nytryckning är på gång av *Rosenius* till ryska, engelska och swahili. Flera andra *Rosenius*skrifter är också översatta till olika språk.

Bland Lutherböcker kan nämnas *Lilla katekesen*, företalet till *Romarbrevet* och *Luthers skattkammare*.

LLM har också gett ut svensk-språkiga böcker. Den mest kända är andaktsboken *Ett är nödvändigt* av *Hans Erik Nissen*, som har översatts från danska.

Man delar också ut biblar i olika språkområden, t.ex. i Indien, Nepal och Ghana.

I muslimska länder delar man ut en liten evangeliserande skrift med namnet "Messias". Den utgörs av en dialog mellan en före detta muslim som blivit kristen och en muslim. Den sprids bl.a. på arabiska, somaliska, farsi (persiska) och franska.

Under LLM:s första tid ägnades det mesta av arbetet åt afrikansk litteratur. Bland de afrikanska språken kan nämnas swahili, kisii, luo, twi och kipsigis.

Den nyaste verksamhetsformen är

inläsning av böcker på cd och mp3. Bland annat har de flesta av *Tore Nilssons* kristna romaner lästs in av *Gunnar Andersson* i Umeå.

I Indien talas många olika språk och just nu pågår ett projekt att översätta *Rosenius* till oriya, ett språk som talas i distriktet Orissa i östra Indien.

I förra numret berättade vi om Föreningen *Logos'* årsfest i maj, då *Anders Österbacka* berättade och visade bilder från en resa till Indien på uppdrag av LLM.

En intressant reseskildring finns på *Jan Nilssons* blogg: <http://blogg.vk.se/jan-nilsson/2010/01/>. (Sök på *Indienresa* eller *rulla en bit ner*.)

Mera information om LLM fås via infobladet *Brevet från Litteraturmissionen* eller webbplatsen www.llm.nu.

ÖÖ

En av LLM:s kontaktmän i östra Indien är pastor Yobu, som här förevisar en del av lagret med *Rosenius' dagbetraktelser*. (Foto: Anders Österbacka)

Biskop Matti Väisänen framtogs prästämbetet

Teol.dr Matti Väisänen vigdes i mars till biskop för den finländska grenen av Missionsprovinsen (se nr 1/2010, s. 9). Den 11 augusti i år framtogs han sina prästrättigheter i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland av domkapitlet i Tammerfors stift.

Det här var väntat, eftersom motsvarande avkragningar har skett i Sverige.

Väisänen är född 1934 och var ledare för finska folkmissionen i många år till sin pensionering 1995. Han doktorerade 2008 på en avhandling om dopet.

Domkapitlet framför som huvudsaklig motivering att Väisänen efter sin vigning använt de yttre kännetecknen för en biskop, och att tillsynsuppgifterna inte gäller endast de präster som vigts av Missionsprovinsen utan också att stöda övriga präster som verkar inom finska Lutherstiftelsen. Vidare nämner man att han utan rättigheter förrättat nattvardsgudstjänst på en plats i Tammerfors som domkapitlet inte har godkänt för firande av nattvard.

Väisänen avvisar anklagelserna att ha brutit mot kyrkans ordning, eftersom hans prästed i första hand gäller trohet mot Bibeln och bekännelsen, som är överordnade kyrkans ordning.

Han har nu vänt sig till domkapitlet med anhållan om rättelse (pressmeddelande 11.9) med hänvisning till att Missionsprovinsen inte är något registrerat trossamfund. På grund av att saken således är en intern kyrklig angelägenhet vill han inte vädja till världslig instans, förvaltningsrätten.

Kyrkhelg i Karleby

Drygt 1 000 personer var samlade till kyrkhelg i Karleby den 10–12 september 2010. Det föll sig så att det skedde under den helg när den första kvinnliga biskopen i Finland, Irja Askola, vigdes till sitt ämbete i Helsingfors stift.

Det här var tredje gången en dylik storsamling ordnades. Deltagar-

antalet har vuxit från år till år. Antalet arrangörer steg till elva, med representation bl.a. från de inomkyrkliga väckelserörelserna, däribland några laestadianska fridsföreningar.

Oasrörelsen var en ledande kraft genom att dess lokala ledare Max-Olav Lassila var ordförande i arrangörgruppen.

Programmet var konservativt inriktat, vilket har mött en del kritik. En livlig diskussion uppstod på Kyrkpressens webbplats i anslutning till ett redaktionellt reportage som bar rubriken "Kyrkhelg i Karleby väcker blandade känslor".

I reportaget pekar kaplan Jan Nygård på "en positiv inomkyrklig ekumenisk gemenskap bland oss". Det gemensamma för deltagarna var en oro för vart kyrkan är på väg.

Bland programrubrikerna fanns ingen markering av aktuella stridsfrågor, och bland de medverkande fanns många kvinnor, ingen av dem präst.

Bland talarna kan nämnas Bo Brander, Stig-Olof Fernström, Leif Nummela och Henrik Perret.

Upplägget har sannolikt hämtat en del inspiration från Linköpingsmötena som hölls under biskop Bertil Gärtners ledning.

Redan nu inbjuder man till en liknande kyrkhelg nästa år vid motsvarande tidpunkt.

Biskopsvigning manifesterar avfallet

När den nya Helsingforsbiskopen vigdes till sitt ämbete den 12 september manifesterades den evangelisk-lutherska kyrkans gemenskap med en lång rad företrädare för det uppenbara avfallet från kristen tro.

Från Svenska kyrkan deltog biskoparna Lennart Koskinen och Tuulikki Koivunen Bylund. Den sistnämnda var i egenskap av domprost den som gav tillstånd att utställningen Ecce homo fick utrymme i Uppsala domkyrka 1998.

Från Danmark deltog biskop Elisabeth Dons Christensen.

Ett intressant faktum är att två inbjudna kyrkor valde att inte sända representanter: kyrkorna i Ingermanland och Lettland.

Även för den anglikanska kyrkan i England uppstod problem, eftersom den inte godkänner kvinnor som biskopar. Deras representant David Hamid deltog i biskopsvigningen men inte i handpåläggningen.

Deltagande i en präst- eller biskopsvigning har på biblisk grund ansetts vara ett av de främsta uttrycken för gemenskap i tro, lära och bekännelse.

Ta avstånd från irrlärare

Den 11 september uppmärksammade den finska kvällstidningen Iltalehti en ledare i Uusi tie från 10 juni, där chefredaktör Leif Nummela uppmanar att ta avstånd från villolärarnas andliga tjänster.

Enligt Iltalehti uppmanar Leif Nummela till en bojkott av biskoparna, då han hänvisar till att den nya Helsingforsbiskopen Irja Askola är på en helt annan linje än Jesus, apostlarna och hela Bibeln.

Askola förespråkar välsignelse av samkönade par och gjorde det själv redan för ett par år sedan, utan att fråga efter tillstånd.

Nummela nämner också att fyra andra biskopar i offentligheten har omfattat samma syn på homofrågorna: Heikka, Vikström, Mäkinen och Riekkinen.

I en debatt på Kyrkpressens webbplats har hänvisats till att Evangeliföreningen för över 20 år sedan gjorde ett uttalande "Råd och anvisningar", där man i princip uttalade samma riktlinjer för att ta avstånd från andlig gemenskap med irrlärare.

Dessa råd försvann dock rätt snabbt från bokbordet till följd av trycket från stiftsledningen och massmedia.

Redan 1920 gjorde de norska missionsföreningarna upp riktlinjer hur man skulle avstå från frivillig samverkan med liberalteologer i statskyrkan (Calmeyergate-mötet).

OLA ÖSTERBACKA

D:r Martin Luther Sjuttonde veckan efter Trefaldighet, fredag

Predikan

Från Evangelisk Själaspis för hemmet (bearbetad)

Se, dagar skall komma, säger Herren, HERREN, då jag skall sända hunger i landet, inte en hunger efter bröd, inte en törst efter vatten, utan efter att höra HERRENS ord. De skall driva omkring från hav till hav och springa hit och dit från norr till öster för att söka efter HERRENS ord, men de skall inte finna det. (Amos 8:11–12)

Så som detta är det sista straffet Gud här hotar med, så är det även det allra största. Alla andra straff skulle väl kunna fördragas. Men detta är det förskräckligaste straffet, då Gud hotar att Han vill ta bort de sanna profeterna och beröva människorna Guds Ord, så att ingen mera predikar, även om människorna skulle vara angelägna att höra Guds Ord.

I all annan olycka, den må vara hur stor som helst, kan man hämta tröst och upprättas såvida man har Guds Ord. Men om Guds Ord tas bort finns ingen tröst eller hjälp kvar, utan endast bedrövelse, bävan och tvivel samt själva döden.

Judarna har väl i sin fångenskaps elände alltid haft profeter, som kunde trösta och stärka dem i deras misströstan. De upprättade och förde dem till hopp om Herren Kristus och

väntan på honom. Han skulle göra en ända inte på det timliga eländet, utan på den eviga jämmern i den eviga döden och helvetet.

Men sedan Kristus hade kommit och de inte ville ta emot eller erkänna Honom som sin Frälsare, har de också slutligen blivit berövade Ordet. Och hungern efter Guds Ord fortfar ännu i dag, så att Israel nu är förstocket och förblindat, som Paulus säger.

Därför måste vi även be och vara vaksamma, så att denna hunger inte kommer till oss, som nu genom Guds nåd är överhopade och begåvade med Guds Ord.

Vi skall be att inte ett tjockt mörker och förskräckliga villfarelser åter skall bli sända ibland oss i stället för Guds Ord. Då finns ingen som lär och predikar för oss, fastän vi gärna skulle vilja höra Guds Ord.

Så har det tyvärr hänt så många folk, som rikligt och i överflöd har haft Guds Ord. För när Guds Ord är borta, vad blir då kvar annat än det mänskliga förnuftets tjocka mörker? Förnuftet vill vara en mästare över Guds Ord och kan ändå inte lära annat än falska läror. Vad annat kan mörker och blindhet predika och lära än mörker och vill-

farelse? Det finns inget annat ljus än genom tron på Guds Ord.

Därför skall vi framför allt vara tacksamma mot Gud och, medan vi har det, rätt bruka denna omätliga välgärning och gåva, Hans Ord, så att vi inte faller i blindhet och stor villfarelse om det tas ifrån oss, otacksamma människor.

Då kan det gå som Jeremia säger i Klag. 4:5: "De som förr åt läckerheter tynar bort på gatorna. De som växte upp i purpur måste ligga i dyn." Men tyvärr är vi alltför otacksamma för Guds Ord. Särskilt värdesätts det inte av dem som borde sörja för Guds Ord och för kyrkan.

Så går det tyvärr så, att de bästa bland dem antingen endast söker sin egen vinning och försummar kyrkan, eller till och med rasar mot Ordets trogna lärare. Om vi fortsätter så skall samma Guds dom som profeten hotar med komma även över oss. Och den har redan börjat komma genom falska och ogudaktiga lärare.

Bibehåll oss, Herre käre, vid ditt ord och dina bud. Hjälp att mer och mer vi lära känna dig, du sanne Gud, älska dig och rätt dig tjäna, prisa dig och på dig tro, och oss sist av nåd förläna att hos dig få evig ro.

2

LogosDirekt

Sedan i våras sänds LogosDirekt över gratisservern Ustream (www.ustream.tv/channel/logosdirekt). Också arkiveringen finns här. Genom att klicka in dig till Ustream (det går också via LogosDirekt-länken på Logosmappens ingångssida) kan du bläddra i inspelningarna, där de senaste finns närmast.

LogosDirekt sänder gudstjänster och bibelstudier från Biblion.

Bibelstudium
18.9.2010 kl 19:
10 views

LogosDirekt 09/12/10
02:09AM
27 views

LogosDirekt 09/08:59AM
45 views

Hoppets bekännelse övertas av Logos förlag

Logos förlag har fått ett erbjudande att köpa in en restupplaga av Hoppets bekännelse. Vi planerar att sälja den för ett kampanjpris på 8 €, och vi ger dessutom ett bra erbjudande till återförsäljare. Boken är fortfarande lika viktig som när den gavs ut. En utmärkt gåva!

Bibelstudiematerial om Hesekiel

Bibelstudierna över profeten Hesekiel, som vi skrev om i förra numret, kan laddas ner från Logosmappen i pdf-format och även köpas från Biblion och Biblicum. Priset är 5 €.

Kompendiet innehåller genomgång vers för vers och ett antal illustrationer.

Bibelstudierna hölls av Ola Österbacka. De finns som video- och ljudinspelningar i LogosDirekts arkiv.

Nytt i Logosmappen

Bakom kulisserna pågår ett revisionsarbete med Konkordieboken, dvs. de lutherska bekännelseskrifterna, som är en oerhört populär funktion i Logosmappen.

Det nya är att många avsnitt nu förenas till större helheter. När vi gjorde det första upplägget för mera än 10 år sedan var det viktigt att inte göra för "tunga" filer, eftersom läsningen ofta skedde via långsamma modem. I dag sitter de flesta vid snabba förbindelser och tar hellre ner längre helheter än bläddrar mellan flera små filer.

För revisionen svarar Ralf Sandberg.

Folkbibeln och Dagens andakt för mobilen

I somras introducerades programmet *FileMaker Go* som kan installeras i en iPhone (även iPad, även om den inte har lanserats i Norden än). Med denna kan man koppla upp sig till Logos' databasserver och öppna databaserna där. Tillsvidare är Folkbibeln och Dagens andakt anpassade till detta program.

Information om program och krav på utrustning nås via Logosmappen. Där finns också länk för att ladda ner Folkbibeln i mobil utrustning av annat slag.

Loppmarknad planeras

Gottfrid Sirén har donerat en del smycken till Föreningen Logos. De har tillhört hans avlidna hustru Inga-Lill. Tillsammans med en del andra

inventarier har han föreslagit att Föreningen skulle ordna en loppmarknad, där också andra kunde bidra.

Inkomsterna från loppmarknaden skulle tillfalla Föreningen för dess kommande renoveringskostnader.

Till en början sätts smyckena till påseende på en anslagstavla i lilla salen i Biblion. Den som är intresserad av inköp kan kontakta sekreteraren eller kassören.

Vi återkommer till frågan om loppmarknad.

Planerad verksamhet i Biblion

Föreningen Logos i Österbotten

Vi fortsätter med **bibelstudierna** över Hebreerbrevet varannan torsdag kl 19. Det går att följa med via LogosDirekt. Ledare är Ola Österbacka.

S:t Johannes evangelisk-lutherska församling

inleder den 23 september kl 18.30 en **studiecirkel** kring grunderna i den kristna tron utifrån boken "Guds väldiga gärningar". Studiecirkeln inbjuder intresserade att delta per Skype, men en grupp träffas i Biblion.

Gudstjänster

Svenskspråkiga gudstjänster ordnas av S:t Johannes evangelisk-lutherska församling. Normal tidpunkt är andra och fjärde söndagen per månad kl 11 och första söndagen per månad kl 18. Gudstjänsterna annonseras i Kyrkpressen, på <http://sanktjohannes.info> och via e-postlista. Församlingens pastor och föreståndare är Ola Österbacka.

Finskpråkiga gudstjänster ordnas i regel en gång per månad av Lutherska bekännelsekyrkan i Finland (SLT) och sporadiskt av andra församlingar.

Se <http://www.my.calendars.net/biblion/>

Stöd Föreningen Logos med din gåva:

Logos bankkonto: 497028-241584

IBAN: FI80 4970 2820 0415 84

BIC: HELSFIHH

PlusGirokonto Sverige: 407 99 53-8

Har du tänkt på ett testamente?
Kom då ihåg Logos!

www.logosmappen.net
www.folkbibeln.net
www.logosmappen.net/logosdirekt
Du har väl lagt in bokmärke?